

Warszawa, dnia 25 czerwca 2018 r.

Poz. 1221

PROTOKÓŁ

**do Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu pomiędzy Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi,
z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony, w celu uwzględnienia przystąpienia Republiki
Chorwacji do Unii Europejskiej,**

sporządzony w Brukseli dnia 18 grudnia 2013 r.

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA CHORWACJI,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

WĘGRY,

MALTA,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI,

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ

będące Umawiającymi się Stronami Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

zwane dalej „państwami członkowskimi”, oraz

UNIA EUROPEJSKA i EUROPEJSKA WSPÓLNOTA ENERGII ATOMOWEJ,

zwane dalej „Unią Europejską”,

z jednej strony, oraz

CZARNOGÓRA,

z drugiej strony,

uwzględniając przystąpienie Republiki Chorwacji (zwanej dalej „Chorwacją”) do Unii Europejskiej z dniem 1 lipca 2013 r.,

A TAKŻE MAJĄC NA UWADZE, CO NASTĘPUJE:

- (1) Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu pomiędzy Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony (zwany dalej „USiS”), został podpisany w Luksemburgu dnia 15 października 2007 r. i wszedł w życie dnia 1 maja 2010 r.
- (2) Traktat dotyczący przystąpienia Chorwacji do Unii Europejskiej (zwany dalej „traktatem o przystąpieniu”) został podpisany w Brukseli dnia 9 grudnia 2011 r.
- (3) Chorwacja przystąpiła do Unii Europejskiej z dniem 1 lipca 2013 r.
- (4) Zgodnie z art. 6 ust. 2 Aktu przystąpienia Chorwacji przystąpienie Chorwacji do USiS ma zostać uzgodnione przez zawarcie protokołu do USiS.
- (5) Zgodnie z art. 39 ust. 3 USiS odbyły się konsultacje, których celem było zapewnienie uwzględnienia wzajemnych interesów Unii Europejskiej oraz Czarnogóry określonych w tym układzie.

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

SEKCJA I

UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY

Artykuł 1

Chorwacja zostaje stroną USiS oraz odpowiednio przyjmuje i uwzględnia, w taki sam sposób jak inne państwa członkowskie Unii Europejskiej, teksty układu oraz wspólnych deklaracji i jednostronnych deklaracji załączonych do aktu końcowego podpisanego w tym samym dniu.

DOSTOSOWANIE TEKSTU USiS WRAZ Z JEGO ZAŁĄCZNIKAMI ORAZ PROTOKOŁAMI

SEKCJA II

PRODUKTY ROLNE

Artykuł 2

Koncesje czarnogórskie na produkty rolne

1. W art. 27 USiS dodaje się nowy ustęp w brzmieniu:

„3. Od chwili wejścia w życie protokołu do niniejszego Układu, uwzględniającego przystąpienie Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej, Czarnogóra nakłada cła stosowane w ramach wskazanych ilości w przywozie niektórych produktów rolnych pochodzących z Unii Europejskiej, wymienionych w załączniku III(d).”.

2. Tekst znajdujący się w załączniku I do niniejszego Protokołu dodaje się do USiS jako załącznik III(d).

Artykuł 3

Produkty rybołówstwa

1. W art. 30 USiS dodaje się nowy ustęp w brzmieniu:

„3. Od chwili wejścia w życie protokołu do niniejszego Układu, uwzględniającego przystąpienie Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej, Czarnogóra znosi wszystkie należności celne oraz środki o skutku równoważnym dotyczące ryb i produktów rybołówstwa pochodzących ze Wspólnoty, innych niż ryby i produkty rybołówstwa wymienione w załączniku Va. Produkty wymienione w załączniku V podlegają przepisom tego załącznika.”.

2. Tekst znajdujący się w załączniku II do niniejszego Protokołu dodaje się do USiS jako załącznik Va.

Artykuł 4

Koncesje czarnogórskie na przetworzone produkty rolne

Tekst znajdujący się w załączniku III do niniejszego Protokołu dodaje się do Protokołu 1 do USiS jako załącznik IIa.

SEKCJA III

REGUŁY POCHODZENIA

Artykuł 5

Załącznik IV do Protokołu 3 do USiS zastępuje się tekstem znajdującym się w załączniku IV do niniejszego Protokołu.

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

SEKCJA IV

Artykuł 6

WTO

Czarnogóra zobowiązuje się nie wnosić żadnych roszczeń, wniosków lub skarg ani nie wprowadzać zmian i nie odwoływać żadnych koncesji na podstawie art. XXIV.6 i XXVIII porozumienia GATT z 1994 r. w związku z obecnym rozszerzeniem Unii Europejskiej.

Artykuł 7

Dowód pochodzenia i współpraca administracyjna

1. Dowody pochodzenia właściwie wystawione przez Czarnogórę lub Chorwację w ramach umów preferencyjnych lub autonomicznych porozumień stosowanych między nimi są zatwierdzane w odpowiednich krajach, pod warunkiem że:

- a) uzyskanie statusu pochodzenia prowadzi do stosowania taryfy preferencyjnej na podstawie preferencyjnych środków taryfowych zawartych w USiS;
- b) dowód pochodzenia i dokumenty przewozowe zostały wystawione najpóźniej na dzień poprzedzający datę przystąpienia;
- c) dowód pochodzenia zostanie złożony organom celnym w ciągu czterech miesięcy od dnia przystąpienia.

W przypadku gdy towary zostały zgłoszone do przywozu w Czarnogórze lub Chorwacji przed dniem przystąpienia, na mocy umów preferencyjnych lub autonomicznych porozumień stosowanych między Czarnogórą a Chorwacją w tym czasie, dowód pochodzenia wystawiony z mocą wsteczną na mocy tych umów lub porozumień może również zostać zatwierdzony, o ile zostanie przedłożony organom celnym w ciągu czterech miesięcy od dnia przystąpienia.

2. Czarnogóra i Chorwacja mają prawo zachować zezwolenia, w których został im nadany status „zatwierdzonych eksporterów” w ramach mających zastosowanie między nimi umów preferencyjnych lub autonomicznych porozumień, pod warunkiem że:

- a) takie postanowienie jest również przewidziane w umowie zawartej pomiędzy Czarnogórą a Unią Europejską przed dniem przystąpienia Chorwacji; oraz
- b) upoważnieni eksporterzy stosują reguły pochodzenia obowiązujące na mocy tej umowy.

Upoważnienia te zostaną zastąpione, najpóźniej w rok po dniu przystąpienia Chorwacji, nowymi upoważnieniami wydanymi zgodnie z warunkami określonymi w USiS.

3. Wnioski dotyczące ponownej legalizacji dowodów pochodzenia wystawionych na mocy umów preferencyjnych lub autonomicznych porozumień, o których mowa w ust. 1 i 2, są zatwierdzane przez właściwe organy celne Czarnogóry lub Chorwacji na okres trzech lat po wystawieniu danego dowodu pochodzenia i mogą być wystawione przez te organy na okres trzech lat po zatwierdzeniu dowodu pochodzenia złożonego tym organom na potwierdzenie zgłoszenia przywozowego.

Artykuł 8

Towary w tranzycie

1. Postanowienia USiS można stosować do towarów wywożonych z Czarnogóry do Chorwacji lub z Chorwacji do Czarnogóry, które spełniają kryteria określone w protokole 3 do USiS oraz które w dniu przystąpienia znajdują się w drodze, są czasowo składowane bądź znajdują się w składzie celnym lub w wolnym obszarze celnym na terytorium Czarnogóry lub Chorwacji.

2. W takich przypadkach można zezwolić na preferencyjne traktowanie pod warunkiem przedłożenia organom celnym państwa przywozu, w terminie czterech miesięcy od daty przystąpienia Chorwacji, dowodu pochodzenia wystawionego z mocą wsteczną przez organy celne kraju wywozu.

Sporządzono w Brukseli dnia osiemnastego grudnia roku dwa tysiące trzynastego.

Artykuł 9

Kontyngenty w 2013 roku

Wielkość nowych kontyngentów taryfowych oraz zwiększenie istniejących kontyngentów taryfowych na rok 2013 oblicza się proporcjonalnie do wielkości podstawowych, uwzględniając okres, jaki upłynął do dnia 1 lipca 2013 r.

PRZEPISY OGÓLNE I KOŃCOWE

SEKCJA V

Artykuł 10

Niniejszy Protokół i załączniki do niego stanowią integralną część USiS.

Artykuł 11

1. Niniejszy Protokół podlega zatwierdzeniu przez Unię Europejską i jej państwa członkowskie oraz Czarnogórę zgodnie z ich własnymi procedurami.

2. Strony powiadamiają się wzajemnie o zakończeniu stosownych procedur, o których mowa w ust. 1. Dokumenty zatwierdzające zostają złożone w Sekretariacie Generalnym Rady Unii Europejskiej.

Artykuł 12

1. Niniejszy Protokół wchodzi w życie pierwszego dnia pierwszego miesiąca następującego po złożeniu ostatniego dokumentu zatwierdzającego.

2. Jeżeli nie wszystkie dokumenty zatwierdzające niniejszy Protokół zostaną złożone przed dniem 1 lipca 2013 r., niniejszy Protokół będzie tymczasowo stosowany od dnia 1 lipca 2013 r.

Artykuł 13

Niniejszy Protokół sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim oraz języku urzędowym Czarnogóry, przy czym każdy z tych tekstów jest na równi autentyczny.

Artykuł 14

Tekst USiS, w tym tekst stanowiący jego integralną część załączników i protokołów, oraz tekst Aktu końcowego wraz z załączonymi do niego deklaracjami, zostają sporządzone w języku chorwackim, które to teksty są na równi autentyczne z tekstami oryginalnymi. Teksty te zatwierdza Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia.

ZAŁĄCZNIK I

„ZAŁĄCZNIK IIID

Czarnogórskie koncesje celne na podstawowe produkty rolne pochodzące z Unii Europejskiej**(o których mowa w art. 27 ust. 3)**

(Wskazane cła (cła ad valorem lub cła specyficzne) będą stosowane od dnia wejścia w życie niniejszego Protokołu względem produktów wymienionych w niniejszym załączniku w ramach ilości wskazanych dla każdego produktu)

Kod CN 2013	Wyszczególnienie	Ilość roczna (w tonach)	Stawka celna w ramach kontyngentu (% KNU)
0207 11 90 0207 12 90 0207 13 10 0207 13 30 0207 13 60 0207 13 99 0207 14 10 0207 14 30 0207 14 50 0207 14 60 0207 14 99	Drób	500	20 %
0406 10 20 0406 10 80 0406 30 31 0406 40 50 0406 90 78 0406 90 88 0406 90 99	Sery	65	30 %
1602 20 90 1602 32 11 1602 32 19 1602 32 30 1602 32 90 1602 41 10 1602 49 15 1602 49 30 1602 50 31 1602 50 95	Przetwory z mięsa	130	30 %

ZAŁĄCZNIK II

„ZAŁĄCZNIK Va

Czarnogórskie koncesje na produkty rybołówstwa z Unii Europejskiej, o których mowa w art. 30 ust. 3 niniejszego Układu

Przywóz do Czarnogóry następujących produktów pochodzących ze Wspólnoty podlega kontyngentom określonym poniżej:

Kod CN 2013	Wyszczególnienie	Ilość roczna (w tonach)	Stawka celna w ramach kontyngentu
1604 13 11 1604 13 19 1604 13 90	Sardynki przetworzone i zakonserwowane	200	0 % (bezcłowe)
1604 14 11 1604 14 16 1604 14 18	Tuńczyk i latający bonito przetworzone i zakonserwowane filety z tuńczyka znane jako «loins»	75	0 % (bezcłowe)
1604 15 11 1604 15 19	Przetworzone i zakonserwowane makrele	30	0 % (bezcłowe)''

ZAŁĄCZNIK III

(Produkty, o których mowa w art. 25 USiS)

„ZAŁĄCZNIK IIa DO PROTOKOŁU 1

Kontyngenty taryfowe mające zastosowanie do towarów pochodzących z Unii Europejskiej przywożonych do Czarnogóry

Kod CN 2013	Wyszczególnienie	Ilość roczna (w litrach)	Stawka celna w ramach kontyngentu
2201	Wody, włącznie z naturalnymi lub sztucznymi wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, niezawierające dodatku cukru lub innego środka słodzącego ani aromatyzującego	240 000	0 %
2201 10	Woda mineralna i woda gazowana		
Ex 2201 90	Pozostałe		
2201 90 00 10	Zwykła woda naturalna w opakowaniu	430 000	
2202	Wody, włącznie z wodami mineralnymi i wodami gazowanymi, zawierające dodatek cukru lub innego środka słodzącego, lub wody aromatyzowane i pozostałe napoje bezalkoholowe, z wyłączeniem soków owocowych i warzywnych, objętych pozycją 2009	810 000	0 %''

ZAŁĄCZNIK IV

„ZAŁĄCZNIK IV

TEKST DEKLARACJI NA FAKTURZE

Deklaracja na fakturze, której tekst znajduje się poniżej, musi zostać sporządzona zgodnie z przypisami. Nie jest jednak konieczne powtarzanie tych przypisów.

Wersja w języku bułgarskim

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № ... (1)) декларира, че освен където ясно е отбелязано друго, тези продукти са с .... преференциален произход (2).

Wersja w języku hiszpańskim

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera nº ... (1)) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial ... (2).

Wersja w języku czeskim

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení ... (1)) prohlašuje, že kromě zřetelně označených mají tyto výrobky preferenční původ v ... (2).

Wersja w języku duńskim

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. ... (1)), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ... (2).

Wersja w języku niemieckim

Der Ausführer (Ermächtigter Ausführer; Bewilligungs-Nr. ... (1)) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anderes angegeben, präferenzbegünstigte ... (2) Ursprungswaren sind.

Wersja w języku estońskim

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolli kinnitus nr. ... (1)) deklareerib, et need tooted on ... (2) sooduspäritoluga, välja arvatud juhul, kui on selgelt näidatud teisiti.

Wersja w języku greckim

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άρδεια τελωνείου υπ' αριθ. ... (1)) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής ... (2).

Wersja w języku angielskim

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No ... (1)) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... (2) preferential origin.

Wersja w języku francuskim

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière n° ... (1)) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... (2).

Wersja w języku chorwackim

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. ... (1)) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi ... (2) preferencijalnog podrijetla.

Wersja w języku włoskim

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale n. ...⁽¹⁾) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ...⁽²⁾.

Wersja w języku łotewskim

To produktu eksportētājs, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas atļauja Nr. ...⁽¹⁾), deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme ...⁽²⁾.

Wersja w języku litewskim

Šiame dokumente išvardytų produktų eksportuotojas (muitinės liudijimo Nr. ...⁽¹⁾) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra ...⁽²⁾ preferencinės kilmės produktai.

Wersja w języku węgierskim

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: ...⁽¹⁾) kijelentem, hogy eltérő egyértelmű jelzés hiányában az áruk preferenciális ...⁽²⁾ származásúak.

Wersja w języku maltańskim

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni tad-dwana nru. ...⁽¹⁾) jiddikjara li, hliief fejn indikat b'mod ċar li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' oriġini preferenzjali ...⁽²⁾.

Wersja w języku niderlandzkim

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. ...⁽¹⁾), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële ... oorsprong zijn⁽²⁾.

Wersja w języku polskim

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych nr ...⁽¹⁾) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ...⁽²⁾ preferencyjne pochodzenie.

Wersja w języku portugalskim

O abaixo-assinado, exportador dos produtos abrangidos pelo presente documento (autorização aduaneira n.º ...⁽¹⁾), declara que, salvo indicação expressa em contrário, estes produtos são de origem preferencial ...⁽²⁾.

Wersja w języku rumuńskim

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestei document (autorizația vamală nr. ...⁽¹⁾) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ...⁽²⁾.

Wersja w języku słowackim

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo povolenia ...⁽¹⁾) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v ...⁽²⁾.

Wersja w języku słoweńskim

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov štr. ...⁽¹⁾) izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno ...⁽²⁾ poreklo.

Wersja w języku fińskim

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupa n:o ...⁽¹⁾) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperätuotteita⁽²⁾.

Wersja w języku szwedzkim

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr. ... ⁽¹⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ... ursprung ⁽²⁾.

Wersja w języku czarnogórskim

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovim dokumentom (carinsko odobrenje br. ⁽¹⁾) izjavljuje da, osim u slučaju kada je drugačije naznačeno, ovi proizvodi su ... ⁽²⁾ preferencijalnog porijekla.

..... ⁽³⁾

(Miejsce i data)

..... ⁽⁴⁾

(Podpis eksportera i czytelnie wpisane imię i nazwisko osoby podpisującej deklarację)"

⁽¹⁾ Jeżeli deklaracja na fakturze sporządzana jest przez upoważnionego eksportera, numer upoważnienia upoważnionego eksportera musi zostać wpisany w tym miejscu. Jeśli deklaracja na fakturze nie jest sporządzona przez upoważnionego eksportera, tekst w nawiasach opuszcza się lub miejsce pozostawia się niewypełnione.

⁽²⁾ Należy wskazać pochodzenie produktów. Jeżeli deklaracja na fakturze dotyczy w całości lub w części produktów pochodzących z Ceuty i Melilli, eksporter musi wyraźnie wskazać je za pomocą symbolu „CM” w dokumencie, na którym sporządzana jest deklaracja.

⁽³⁾ Wpisy te mogą zostać pominięte, jeżeli odpowiednie informacje są zawarte w samym dokumencie.

⁽⁴⁾ Jeżeli podpis eksportera nie jest wymagany, zwolnienie z obowiązku złożenia podpisu powoduje również zwolnienie z obowiązku podania nazwiska podpisującego.

PROTOCOL

to the stabilisation and association agreement between the European Communities and their member states, of the one part, and the Republic of Montenegro, of the other part, to take account of the accession of the Republic of Croatia to the European Union

THE KINGDOM OF BELGIUM,
THE REPUBLIC OF BULGARIA,
THE CZECH REPUBLIC,
THE KINGDOM OF DENMARK,
THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,
THE REPUBLIC OF ESTONIA,
IRELAND,
THE HELLENIC REPUBLIC,
THE KINGDOM OF SPAIN,
THE FRENCH REPUBLIC,
THE REPUBLIC OF CROATIA,
THE ITALIAN REPUBLIC,
THE REPUBLIC OF CYPRUS,
THE REPUBLIC OF LATVIA,
THE REPUBLIC OF LITHUANIA,
THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG,
HUNGARY,
MALTA,
THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS,
THE REPUBLIC OF AUSTRIA,
THE REPUBLIC OF POLAND,
THE PORTUGUESE REPUBLIC,
ROMANIA,
THE REPUBLIC OF SLOVENIA,
THE SLOVAK REPUBLIC,
THE REPUBLIC OF FINLAND,
THE KINGDOM OF SWEDEN,
THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND

Contracting Parties to the Treaty on European Union, the Treaty on the Functioning of the European Union and the Treaty establishing the European Atomic Energy Community,

hereinafter referred to as the 'Member States', and

THE EUROPEAN UNION and THE EUROPEAN ATOMIC ENERGY COMMUNITY,

hereinafter referred to as 'the European Union',

of the one part, and

MONTENEGRO,

of the other part,

Having regard to the accession of the Republic of Croatia (hereinafter referred to as 'Croatia') to the European Union on 1 July 2013,

WHEREAS:

- (1) The Stabilisation and Association Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Republic of Montenegro, of the other part, (hereinafter referred to as 'the SAA') was signed in Luxembourg on 15 October 2007 and entered into force on 1 May 2010.
- (2) The Treaty concerning the accession of Croatia to the European Union (hereinafter referred to as 'the Treaty of Accession') was signed in Brussels on 9 December 2011.
- (3) Croatia acceded to the European Union on 1 July 2013.
- (4) Pursuant to Article 6(2) of the Act of Accession of Croatia, the accession of Croatia to the SAA is to be agreed by the conclusion of a protocol to the SAA.
- (5) Consultations pursuant to Article 39(3) of the SAA have taken place so as to ensure that account is taken of the mutual interests of the European Union and Montenegro stated in this Agreement,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

SECTION I

CONTRACTING PARTIES*Article 1*

Croatia shall be Party to the SAA and shall respectively adopt and take note, in the same manner as the other Member States of the European Union, of the texts of the SAA, as well as of the Joint Declarations, and the Unilateral Declarations annexed to the Final Act signed on the same date.

ADJUSTMENTS TO THE TEXT OF THE SAA INCLUDING ITS ANNEXES AND PROTOCOLS

SECTION II

AGRICULTURAL PRODUCTS*Article 2***Montenegrin concessions on agricultural products**

1. In Article 27 of the SAA, a new paragraph is inserted:

'3. From the entry into force of the Protocol to this Agreement taking account of the accession of the Republic of Croatia to the European Union, Montenegro shall apply the custom duties applicable on imports of certain agricultural products originating in the European Union within the quantities indicated, listed in Annex III(d).'

2. The text set out in Annex I to this Protocol shall be added as Annex III(d) to the SAA.

*Article 3***Fisheries products**

1. In Article 30 of the SAA, a new paragraph is inserted:

'3. From the entry into force of the Protocol to this Agreement taking account of the accession of the Republic of Croatia to the European Union, Montenegro shall eliminate all customs duties and measures having equivalent effect on fish and fishery products originating in the Community other than those listed in Annex Va. Products listed in Annex V shall be subject to the provisions laid down therein.'

2. The text set out in Annex II to this Protocol shall be added as Annex Va to the SAA.

*Article 4***Montenegrin concessions on Processed Agricultural Products**

The text set out in Annex III to this Protocol shall be added as Annex IIa to Protocol 1 to the SAA.

SECTION III

RULES OF ORIGIN*Article 5*

Annex IV to Protocol 3 to the SAA shall be replaced by the text set out in Annex IV to this Protocol.

TRANSITIONAL PROVISIONS

SECTION IV

*Article 6***WTO**

Montenegro undertakes that it shall not make any claim, request or referral nor modify or withdraw any concession pursuant to GATT 1994 Articles XXIV.6 and XXVIII in relation to this enlargement of the European Union.

*Article 7***Proof of origin and administrative cooperation**

1. Proofs of origin properly issued by either Montenegro or Croatia in the framework of preferential agreements or autonomous arrangements applied between them shall be accepted in the respective countries, provided that:

- (a) the acquisition of such origin confers preferential tariff treatment on the basis of the preferential tariff measures contained in the SAA;
- (b) the proof of origin and the transport documents were issued no later than the day before the date of accession;
- (c) the proof of origin is submitted to the customs authorities within the period of four months from the date of accession.

Where goods were declared for importation in either Montenegro or Croatia, prior to the date of accession, under preferential agreements or autonomous arrangements applied between Montenegro and Croatia at that time, proof of origin issued retrospectively under those agreements or arrangements may also be accepted, provided that it is submitted to the customs authorities within a period of four months from the date of accession.

2. Montenegro and Croatia are authorised to retain the authorisations with which the status of 'approved exporters' has been granted in the framework of preferential agreements or autonomous arrangements applied between them, provided that:

- (a) such a provision is also provided for in the agreement concluded prior to the date of Croatia's accession between Montenegro and the European Union; and
- (b) the approved exporters apply the rules of origin in force under that agreement.

These authorisations shall be replaced, no later than one year after the date of accession of Croatia, by new authorisations issued under the conditions of the SAA.

3. Requests for subsequent verification of proof of origin issued under the preferential agreements or autonomous arrangements referred to in paragraphs 1 and 2 shall be accepted by the competent customs authorities of either Montenegro or Croatia for a period of three years after the issue of the proof of origin concerned and may be made by those authorities for a period of three years after acceptance of the proof of origin submitted to those authorities in support of an import declaration.

Article 8

Goods in transit

1. The provisions of the SAA may be applied to goods exported from either Montenegro to Croatia or from Croatia to Montenegro, which comply with the provisions of Protocol 3 to the SAA and that on the date of accession of Croatia are either en route or in temporary storage, in a customs warehouse or in a free zone in Montenegro or in Croatia.

2. Preferential treatment may be granted in such cases, subject to the submission to the customs authorities of the importing country, within four months from the date of accession of Croatia, of a proof of origin issued retrospectively by the customs authorities of the exporting country.

Article 9

Quotas in 2013

For the year 2013, the volumes of the new tariff quotas and the increases of the volumes of existing tariff quotas shall be calculated as a pro rata of the basic volumes, taking into account the part of the period elapsed before 1 July 2013.

GENERAL AND FINAL PROVISIONS

SECTION V

Article 10

This Protocol and the Annexes thereto shall form an integral part of the SAA.

Article 11

1. This Protocol shall be approved by the European Union and its Member States and by Montenegro in accordance with their own procedures.

2. The Parties shall notify each other of the completion of the corresponding procedures referred to in paragraph 1. The instruments of approval shall be deposited with the General Secretariat of the Council of the European Union.

Article 12

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the first month following the date of the deposit of the last instrument of approval.

2. If not all the instruments of approval of this Protocol have been deposited before 1 July 2013, this Protocol shall apply provisionally with effect from 1 July 2013.

Article 13

This Protocol is drawn up in duplicate in the Bulgarian, Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Italian, Latvian, Lithuanian, Maltese, Polish, Portuguese, Romanian, Slovak, Slovenian, Spanish, Swedish languages and in the official language used in Montenegro, each of these texts being equally authentic.

Article 14

The text of the SAA, including the Annexes and Protocols which form an integral part thereof, and the Final Act together with the declarations annexed thereto shall be drawn up in the Croatian language, and those texts shall be authentic in the same way as the original texts. The Stabilisation and Association Council shall approve those texts.

Done at Brussels on the eighteenth day of December in the year two thousand and thirteen.

ANNEX I

'ANNEX III(d)

**Montenegrin tariff concessions for agricultural primary products originating in the European Union
(referred to in Article 27(3))**

(Custom duties (ad valorem and/or specific duties) as indicated will be applied for the products listed in this annex within the quantities indicated for each product from the date of entry into force of this Protocol)

CN code 2013	Description	Annual quantity (in tons)	Rate of in-quota duty (% of MFN)
0207 11 90 0207 12 90 0207 13 10 0207 13 30 0207 13 60 0207 13 99 0207 14 10 0207 14 30 0207 14 50 0207 14 60 0207 14 99	Poultry	500	20 %
0406 10 20 0406 10 80 0406 30 31 0406 40 50 0406 90 78 0406 90 88 0406 90 99	Cheese	65	30 %
1602 20 90 1602 32 11 1602 32 19 1602 32 30 1602 32 90 1602 41 10 1602 49 15 1602 49 30 1602 50 31 1602 50 95	Preparations of meat	130	30 %

ANNEX II

'ANNEX Va

Montenegrin Concessions for European Union Fishery Products referred to in Article 30(3) of this Agreement

Imports into Montenegro of the following products originating in the Community shall be subject to the quotas set out below:

CN code 2013	Description	Annual quantity (in tons)	Rate of in-quota duty
1604 13 11 1604 13 19 1604 13 90	Prepared and preserved sardines	200	0 % (duty-free)
1604 14 11 1604 14 16 1604 14 18	Prepared and preserved tunas and skipjack; fillets of tuna known as "loins"	75	0 % (duty-free)
1604 15 11 1604 15 19	Prepared and preserved mackerel	30	0 % (duty-free)

ANNEX III

(Products referred to in Article 25 of the SAA)

'ANNEX IIa TO PROTOCOL 1

Tariff quotas applicable to goods originating in the European Union on import into Montenegro

CN code 2013	Description	Annual quantity (in litres)	Rate of in-quota duty
2201	Waters, including natural or artificial mineral waters and aerated waters, not containing added sugar or other sweetening matter nor flavoured;		
2201 10	Mineral water and aerated water	240 000	0 %
Ex 2201 90	Other		
2201 90 00 10	Regular natural water in packing	430 000	
2202	Waters, including mineral waters and aerated waters, containing added sugar or other sweetening matter or flavoured, and other non-alcoholic beverages, not including fruit or vegetable juices of heading 2009	810 000	0 %

ANNEX IV

'ANNEX IV

TEXT OF THE INVOICE DECLARATION

The invoice declaration, the text of which is given below, must be made out in accordance with the footnotes. However, the footnotes do not have to be reproduced.

Bulgarian version

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № ... ⁽¹⁾) декларира, че освен където ясно е отбелязано друго, тези продукти са с .... преференциален произход ⁽²⁾.

Spanish version

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (autorización aduanera nº ... ⁽¹⁾) declara que, salvo indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial ... ⁽²⁾.

Czech version

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (číslo povolení ... ⁽¹⁾) prohlašuje, že kromě zřetelně označených mají tyto výrobky preferenční původ v ... ⁽²⁾.

Danish version

Eksporthøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (toldmyndighedernes tilladelse nr. ... ⁽¹⁾), erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i ... ⁽²⁾.

German version

Der Ausführer (Ermächtigter Ausführer; Bewilligungs-Nr. ... ⁽¹⁾) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nicht anderes angegeben, präferenzbegünstigte ... ⁽²⁾ Ursprungswaren sind.

Estonian version

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (tolli kinnitus nr. ... ⁽¹⁾) deklareerib, et need tooted on ... ⁽²⁾ sooduspäritoluga, välja arvatud juhul, kui on selgelt näidatud teisiti.

Greek version

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (άδεια τελωνείου υπ' αριθ. ... ⁽¹⁾) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής ... ⁽²⁾.

English version

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No ... ⁽¹⁾) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... ⁽²⁾ preferential origin.

French version

L'exportateur des produits couverts par le présent document (autorisation douanière n° ... ⁽¹⁾) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... ⁽²⁾.

Croatian version

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlaštenje br. ... ⁽¹⁾) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi ... ⁽²⁾ preferencijalnog podrijetla.

Italian version

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (autorizzazione doganale n. ... (1)) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale ... (2).

Latvian version

To produktu eksportētājs, kuri ietverti šajā dokumentā (muitas atļauja Nr. ... (1)), deklarē, ka, izņemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir preferenciāla izcelsme ... (2).

Lithuanian version

Šiame dokumente išvardytų produktų eksportuotojas (muitinės liudijimo Nr. ... (1)) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra ... (2) preferencinės kilmės produktai.

Hungarian version

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (vámfelhatalmazási szám: ... (1)) kijelentem, hogy eltérő egyértelmű jelzés hiányában az áruk preferenciális ... (2) származásúak.

Maltese version

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (awtorizzazzjoni tad-dwana nru. ... (1)) jiddikjara li, hlief fejn indikat b'mod ċar li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' oriġini preferenzjali ... (2).

Dutch version

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (douanevergunning nr. ... (1)), verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële ... oorsprong zijn (2).

Polish version

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (upoważnienie władz celnych nr ... (1)) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają ... (2) preferencyjne pochodzenie.

Portuguese version

O abaixo-assinado, exportador dos produtos abrangidos pelo presente documento (autorização aduaneira n.º ... (1)), declara que, salvo indicação expressa em contrário, estes produtos são de origem preferencial ... (2).

Romanian version

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală nr. ... (1)) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ... (2).

Slovak version

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (číslo povolenia ... (1)) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v ... (2).

Slovenian version

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom (pooblastilo carinskih organov št. ... (1)) izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialno ... (2) poreklo.

Finnish version

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (tullin lupa n:o ... (1)) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja ... alkuperätuotteita (2).

Swedish version

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (tullmyndighetens tillstånd nr. ... ⁽¹⁾) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ... ursprung ⁽²⁾.

Version of Montenegro

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovim dokumentom (carinsko odobrenje br. ⁽¹⁾) izjavljuje da, osim u slučaju kada je drugačije naznačeno, ovi proizvodi su ... ⁽²⁾ preferencijalnog porijekla.

..... ⁽³⁾

(Place and date)

..... ⁽⁴⁾

(Signature of the exporter. In addition, the name of the person signing the declaration has to be indicated in clear script.)'

⁽¹⁾ When the invoice declaration is made out by an approved exporter, the authorization number of the approved exporter must be entered in this space. When the invoice declaration is not made out by an approved exporter, the words in brackets shall be omitted or the space left blank.

⁽²⁾ Origin of products to be indicated. When the invoice declaration relates, in whole or in part, to products originating in Ceuta and Melilla, the exporter must clearly indicate them in the document on which the declaration is made out by means of the symbol 'CM'.

⁽³⁾ These indications may be omitted if the information is contained on the document itself.

⁽⁴⁾ In cases where the exporter is not required to sign, the exemption of signature also implies the exemption of the name of the signatory.